

EURÓPSKA KOMISIA

Európske štrukturálne a investičné fondy

Usmernenia pre členské štáty týkajúce sa
integrovaného udržateľného mestského rozvoja
(článok 7 nariadenia o EFRR)

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI

„Toto je pracovný dokument vypracovaný útvarmi Komisie. V tomto dokumente sa na základe platných právnych predpisov EÚ poskytujú kolegom a subjektom zapojeným do monitorovania, kontroly alebo vykonávania európskych štrukturálnych a investičných fondov technické usmernenia o tom, ako vykladať a uplatňovať pravidlá EÚ v tejto oblasti. Cieľom tohto dokumentu je poskytnúť vysvetlenia a výklad uvedených pravidiel, ktoré vypracovali útvary Komisie, s cieľom uľahčiť vykonávanie programu a podporiť osvedčené postupy. Týmto usmerneniami nie je dotknutý výklad Súdneho dvora a Všeobecného súdu ani rozhodnutia Komisie.“

Obsah

1.	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE	3
1.1.	Odkazy na právne predpisy	3
1.2.	Účel usmernení	3
2.	USMERNENIA	4
2.1.	Prvky zahrnuté v programovaní	4
2.2.	Splnomocnenie mestských orgánov	5
2.2.1.	Výber jednotlivých operácií	5
2.2.2.	Určenie mestských orgánov za sprostredkovateľské orgány	5
2.2.3.	Navrhovaný obsah písomného záznamu dojednaní medzi riadiacim orgánom a mestskými orgánmi	6
2.2.4.	Rozsah audítorských požiadaviek	7
2.2.5.	Zvýšené delegovanie na mestské orgány – globálny grant	7
2.2.6.	Konflikt záujmov	7
2.3.	Integrované stratégie udržateľného mestského rozvoja	8
2.3.1.	Integrované stratégie mestského rozvoja v kontexte článku 7 EFRR	8
2.3.2.	Kľúčové zásady týkajúce sa integrovaných stratégií mestského rozvoja	8
2.3.3.	Technická pomoc pri vývoji stratégií alebo zmene existujúcich stratégií	9
2.3.4.	Udržateľný mestský rozvoj podporovaný prostredníctvom finančných nástrojov	10
2.4.	Monitorovanie vykonávania a hodnotenie stratégie	10
2.4.1.	Monitorovací výbor	10
2.4.2.	Monitorovanie	10
2.4.3.	Hodnotenie	11
	PRÍLOHA I – NAVRHOVANÉ ZLOŽKY INTEGROVANEJ STRATÉGIE MESTSKÉHO ROZVOJA	12
	PRÍLOHA II – NAVRHOVANÝ VZOR PÍSOMNÉHO ZÁZNAMU DOJEDNANÍ MEDZI RIADIACIM ORGÁNOM A MESTSKÝM ORGÁNOM	14

1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

1.1. Odkazy na právne predpisy

Nariadenie	Články
Nariadenie (EÚ) č. 1303/2013 Nariadenie o spoločných ustanoveniach (ďalej len NSU)	<i>Pokiaľ ide o EPFRV, ENRF, EFRR, ESF a KF</i> Článok 15 ods. 2 písm. a) bod i) – Obsah partnerskej dohody v súvislosti s integrovanými opatreniami pre udržateľný mestský rozvoj Článok 32 – Miestny rozvoj vedený komunitou Článok 33 – Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou Článok 34 – Miestne akčné skupiny Článok 35 – Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou z EŠIF Článok 36 – Integrované územné investície Príloha I – oddiel 3.3 (Integrované územné stratégie) a oddiel 6.5 (Opatrenia na riešenie kľúčových územných výziev) <i>Pokiaľ ide o EFRR, ESF a KF</i> Článok 96 ods. 3 písm. b) – Obsah operačných programov v súvislosti s integrovanými opatreniami pre udržateľný mestský rozvoj
Nariadenie (EÚ) č. 1299/2013 Európska územná spolupráca (ďalej len EÚS)	Článok 2 ods. 3 písm. b) – Výmena skúseností v oblasti udržateľného mestského rozvoja
Nariadenie (EÚ) č. 1301/2013 Nariadenie o Európskom fonde regionálneho rozvoja (ďalej len EFRR)	Článok 7 – Trvalo udržateľný mestský rozvoj Článok 8 – Inovačné opatrenia v oblasti udržateľného mestského rozvoja Článok 9 – Sieť mestského rozvoja
Nariadenie (EÚ) č. 1304/2013 Európsky sociálny fond (ďalej len ESF)	Článok 12 – Osobitné ustanovenia o postupe v prípade určitých územných znakov

1.2. Účel usmernení

Vzhľadom na dôležitú úlohu miest pri realizácii stratégie Európa 2020 (v kombinácii so stúpajúcim významom pridanej hodnoty integrovaného územného prístupu) sa mestský rozmer politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020 výrazne posilnil. Je to obzvlášť zjavné najmä v súvislosti s EFRR, v rámci ktorého teraz musia členské štáty vyhradiť najmenej 5 % svojich pridelených prostriedkov (v rámci cieľa Investovanie do rastu

a zamestnanosti) na podporu integrovaných stratégií udržateľného mestského rozvoja, pričom mestské orgány zodpovedajú minimálne za úlohy týkajúce sa výberu operácií. Okrem toho sa zaviedli nové nástroje na podporu inovácie a experimentovania v oblasti mestského rozvoja (Inovačné opatrenia v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, článok 8 EFRR) a na prehĺbenie diskusií o uplatňovaní mestského rozmeru (Sieť mestského rozvoja, článok 9 EFRR).

Zatiaľ čo investičné projekty EÚ v mestských oblastiach majú dosť široký záber (zahŕňajú napríklad aspoň 50 % EFRR a iných iniciatív Komisie zameraných na mestský rozvoj), tieto usmernenia sa konkrétne zaoberajú otázkami národných, regionálnych a miestnych orgánov, ktoré sa týkajú realizácie integrovaného udržateľného mestského rozvoja podľa článku 7 EFRR. V usmerneniach sa pripomínajú kľúčové prvky, ktoré sa majú vymedziť v programoch, a zároveň sa v nich uvádzajú odpovede na otázky týkajúce sa vykonávania spojené s delegovaním na mestské orgány, vypracovaním integrovaných stratégií a monitorovaním a hodnotením pokroku.

2. USMERNENIA

2.1. Prvky zahrnuté v programovaní

Pred poskytnutím podrobných informácií o jednotlivých oddieloch je vhodné zhrnúť prvky týkajúce sa mestského rozvoja, ktoré by sa mali stanoviť počas programovania:

- Výber mestských oblastí v súvislosti s článkom 7 EFRR – za **výber** mestských oblastí/integrovaných udržateľných stratégií je zodpovedný riadiaci orgán (je v kompetencii členských štátov, aby **vymedzili územia**, ktoré sa majú považovať za „mestské oblasti“). Zásady výberu mestských oblastí sú stanovené v partnerskej dohode a môžu zahŕňať **predbežný výber** mestských oblastí založený na analýze potrieb (napr. strediská hospodárskeho rastu, metropolitné oblasti alebo znevýhodnené mestské štvrte), **súťažné konania** alebo **priebežný výber** založený na vymedzených kritériách, ako napr. úroveň znevýhodnenia.
- Delegovanie – v článku 7 ods. 4 EFRR sa stanovuje, že mestské orgány „zodpovedajú za úlohy týkajúce sa minimálne **výberu operácií**“. Z programov by malo byť jednoznačné, že táto minimálna požiadavka sa splní a že uvedené mestské orgány sa určia ako **sprostredkovateľské orgány**, keďže budú vykonávať funkcie pridelene riadiacemu orgánu podľa článku 125 NSU.
- Spôsob vykonávania – udržateľný mestský rozvoj podľa článku 7 EFRR sa uskutočňuje prostredníctvom integrovaných územných investícií uvedených v článku 36 NSU alebo prostredníctvom osobitného programu alebo osobitnej prioritnej osi. V kontexte „osobitnej prioritnej osi“ pojem „osobitný“ znamená výhradne určený na udržateľný mestský rozvoj. Bez ohľadu na zvolený vykonávací mechanizmus sa uplatňujú rovnaké požiadavky na vykonávanie, t. j. minimálna požiadavka na delegovanie, a to použitie **aspoň dvoch tematických cieľov** (článok 96 ods. 1 písm. c) NSU) a integrované využívanie finančných prostriedkov.
- Ústredný prvok článku 7 EFRR spočíva v existencii **integrovaných udržateľných mestských stratégií** zameraných na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych výziev. Stratégia predstavuje rámec výberu **jednotlivých operácií** (navrhované prvky stratégie sú uvedené v prílohe I).

2.2. Splnomocnenie mestských orgánov

Na základe NSU majú riadiace orgány možnosť poveriť jeden alebo viaceré sprostredkovateľské orgány vykonávaním určitých úloh (v súlade s článkom 123 ods. 6 NSU). Z článku 7 ods. 4 EFRR však vyplýva, že ide o povinnosť. Za sprostredkovateľské orgány sa určujú mestské orgány, a to bez ohľadu na rozsah delegovaných úloh. Zodpovedajú za úlohy týkajúce sa minimálne výberu operácií v súlade s článkom 123 ods. 6 NSU (alebo podľa vhodnosti s článkom 123 ods. 7 NSU).

2.2.1. Výber jednotlivých operácií

Pokiaľ ide o operácie, na ktoré sa nevzťahuje článok 7 EFRR, riadiaci orgán vyberá operácie (článok 125 ods. 3 NSU) na základe metodiky a kritérií schválených monitorovacím výborom [článok 110 ods. 2 písm. a) NSU].

V rámci udržateľného mestského rozvoja podľa článku 7 EFRR je za schválenie metodiky a kritérií výberu operácií naďalej zodpovedný monitorovací výbor. Samotné poradie a výber operácií sa však deleguje na mestský orgán zodpovedný za vykonávanie stratégie udržateľného mestského rozvoja.

Rôzne úlohy, ktorých súčasťou je „výber operácií“, sú uvedené v článku 125 ods. 3 NSU a zahŕňajú posúdenie obsahu operácií, ako aj overovanie v súvislosti s oprávnenosťou, administratívnou kapacitou a súladom.

Aby mohli mestské orgány vykonávať úlohy, ktoré sú na ne delegované, musia mať prístup ku kľúčovým informáciám týkajúcim sa napríklad toho, či je operácia oprávnená na podporu, či je v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi a či má administratívnu, finančnú a operačnú kapacitu potrebnú na splnenie podmienok na získanie podpory. V prípade, že mestský orgán nemá dostatočné odborné znalosti na vykonávanie týchto overení, môže ich vykonať riadiaci orgán (alebo iný sprostredkovateľský orgán v jeho mene). Mestský orgán tak môže obmedziť svoje posúdenie na kvalitu operácií, ich význam pre integrovanú stratégiu mestského rozvoja a príslušný program. Rozsah delegovania stanoví riadiaci orgán po konzultácii s mestským orgánom a zaznamená sa úradne v písomnej forme (v prílohe II pozri jeden zo spôsobov, ako možno vyhotoviť písomný záznam).

Riadiace orgány si môžu ponechať právo uskutočniť konečné overenie oprávnenosti operácií skôr, než budú schválené. Riadiaci orgán sa tak ubezpečí, že mestské orgány správne uplatnili postupy výberu operácií a kritériá, najmä pokiaľ ide o požiadavky na zabezpečenie toho, aby:

operácie prispievali k dosiahnutiu konkrétnych cieľov a výsledkov príslušnej priority osi;

boli postupy nediskriminačné a transparentné a aby zohľadňovali všeobecné zásady stanovené v článkoch 7 a 8 NSU.

Ak má riadiaci orgán dôkaz o tom, že výberové kritériá neboli riadne splnené, delegovanie výberu operácií by sa malo pozastaviť, až kým sa nenájde riešenie.

2.2.2. Určenie mestských orgánov za sprostredkovateľské orgány

V súvislosti s delegovaním úloh týkajúcich sa výberu operácií pôsobí mestský orgán ako sprostredkovateľský orgán.

Postupy určenia (vrátane oznámenia Komisii, ako aj správy a stanoviska nezávislého audítorského orgánu), ktoré sa vzťahujú na riadiaci orgán a certifikačný orgán, sú stanovené v článku 124 NSU.

Pokiaľ ide o článok 7 EFRR, na mestské orgány sa vzťahuje postup určenia stanovený v článku 124 NSU **len v súvislosti s funkciami, ktoré sú na ne delegované**. To znamená, že nezávislý audítorský orgán, ktorý poskytuje **správu a stanovisko** v rámci postupu určenia, sa potrebuje uistiť o súlade zriadeného systému týkajúceho sa delegovaných funkcií s kritériami určenia stanovenými v prílohe XIII k NSU. Nezávislý audítorský orgán by to mal docieľiť prostredníctvom auditu posúdenia sprostredkovateľského orgánu zo strany riadiaceho orgánu a/alebo certifikačného orgánu v kombinácii s niekoľkými dodatočnými testami na úrovni sprostredkovateľského orgánu, prípadne na základe vzorky.

Ak sa úlohy delegované na mestské orgány týkajú len výberu operácií, **nezávislý audítorský orgán sa musí následne uistiť, že:**

príslušné dojednania medzi riadiacim orgánom a mestskými orgánmi sú úradne **zaznamenané v písomnej forme** (napríklad prostredníctvom písomnej dohody, ako je tá, ktorá sa nachádza v prílohe II), a

že na úrovni mestských orgánov sú zavedené **primerané postupy** týkajúce sa delegovaných funkcií a že primerané postupy sú zavedené aj na úrovni riadiaceho orgánu s cieľom dohliadať na účinnosť funkcií delegovaných na mestské orgány.

Písomný záznam dojednaní medzi riadiacim orgánom a sprostredkovateľským orgánom tvorí základný prvok systému riadenia a kontroly. V zásade by mali byť zavedené už na začiatku programu. V rámci článku 7 EFRR (udržateľný mestský rozvoj) sa však môže výber mestských orgánov ako sprostredkovateľských orgánov uskutočniť počas vykonávania programu (napríklad v prípade výberového konania zameraného na výber najlepších stratégií). V tomto prípade audit mestských orgánov vykoná iba orgán auditu počas vykonávania programu a po úradnom ustanovení týchto orgánov ako sprostredkovateľských orgánov.

Riadiaci orgán by mal bezodkladne informovať orgán auditu o určení akéhokoľvek nového sprostredkovateľského orgánu v priebehu vykonávania programu. Orgán auditu by mal potom posúdiť riziká spojené s novým sprostredkovateľským orgánom a náležite upraviť svoju stratégiu auditu s cieľom zabezpečiť, aby riadiaci orgán priebežne dodržiaval kritériá určenia, pokiaľ ide o funkcie delegované na nový sprostredkovateľský orgán.

Ako sa uvádza v oddiele 2.10 usmernení pre členské štáty týkajúcich sa postupu určenia:

*„Ak počas vykonávania programu riadiaci orgán (...) deleguje funkcie na nový sprostredkovateľský orgán, nie je potrebné opätovne oznámiť určenie riadiaceho orgánu (...). Subjekt zodpovedný za **monitorovanie určenia** však bude musieť monitorovať, či tieto orgány naďalej splňajú kritériá určenia po vykonaní takejto zmeny. (...) Subjekt zodpovedný za monitorovanie určenia sa bude musieť uistiť o vytvorení primeraných systémov, ktoré sa týkajú funkcií delegovaných na nový sprostredkovateľský orgán, čo by mal overiť orgán auditu v rámci auditu systémov. (...).“*

2.2.3. *Navrhovaný obsah písomného záznamu dojednaní medzi riadiacim orgánom a mestskými orgánmi*

V súlade s článkom 7 ods. 5 EFRR, riadiaci orgán rozhodne po konzultácii s mestským orgánom o rozsahu úloh, ktoré má vykonávať mestský orgán, pokiaľ ide o riadenie integrovaných činností udržateľného mestského rozvoja, čo sa následne úradne

zaznamená v písomnej forme. Podľa prílohy XIII k NSU o kritériách určenia písomný záznam dojednaní obsahuje opis príslušných úloh a povinností sprostredkovateľských orgánov a delegujúcich orgánov, vyhlásenie, že riadiaci orgán overil kapacity sprostredkovateľských orgánov na vykonávanie delegovaných úloh, ako aj opis postupov podávania správ.

Príklad takéhoto písomného záznamu dojednaní sa nachádza v prílohe II. Je však potrebné poznamenať, že to nie je jediný spôsob (napr. v niektorých členských štátoch sa používa právny akt).

2.2.4. Rozsah audítorských požiadaviek

Okrem vyššie uvedených informácií súvisiacich s postupom určenia mestské orgány, ktoré plnia úlohu sprostredkovateľských orgánov podľa článku 7 EFRR, budú počas vykonávania programu predmetom **systémového auditu a auditu operácií** zo strany orgánu auditu, ako aj auditov zo strany Komisie alebo Európskeho dvora audítorov. V kontexte systémových auditov sa plnenie kľúčových požiadaviek týkajúcich sa systémov riadenia a kontroly, ako je uvedené v prílohe IV delegovaného nariadenia (EÚ) č. 480/2014, bude posudzovať do takej miery, do akej sú spojené s delegovanými úlohami. Rozsah auditov operácií vykonaných orgánom auditu je vymedzený v článku 27 tohto nariadenia.

2.2.5. Zvýšené delegovanie na mestské orgány – globálny grant

V prípade, že členský štát alebo riadiaci orgán poveril mestský orgán viacerými úlohami, ktoré presahujú rámec výberu operácií, ako je napríklad riadenie časti programu podľa článku 123 ods. 7 NSU („globálny grant“), nezávislý audítorský orgán by mal overiť, či riadiaci orgán stanovil rámec na zabezpečenie vymedzenia zodpovednosti a povinností mestských orgánov, predovšetkým overenia ich kapacít na vykonávanie delegovaných úloh, ako aj existencie postupov podávania správ, ako vyplýva z kritérií určenia stanovených v bode 1 ii) prílohy XIII k NSU.

To znamená, že ak v čase postupu učenia členský štát/riadiaci orgán poveril mestské orgány vykonávaním „globálneho grantu“ v zmysle článku 123 ods. 7 NSU, nezávislý audítorský orgán by mal následne posúdiť, či sa požadovaný rámec riadiaceho orgánu dostatočne pokrýva overovanie, či mestské orgány poskytujú potrebné záruky a kapacity finančného riadenia.

Po oznámení určenia a počas vykonávania programu by mal orgán auditu takisto overiť, najmä v kontexte systémových auditov, či riadiaci orgán správne vykonal postupy, ktoré zaviedol na overenie toho, či mestské orgány, na ktoré sa vzťahuje článok 123 ods. 7 NSU, poskytujú potrebné záruky a kapacity finančného riadenia.

2.2.6. Konflikt záujmov

Keď je mestský orgán sprostredkovateľským orgánom podľa článku 7 EFRR a zároveň príjemcom v rámci operácie, ktorú vybral ten istý orgán, mali by sa zaviesť opatrenia na zabezpečenie dodržiavania zásady oddelenia funkcií, ako vyplýva z článku 72 NSU. Táto základná zásada je východiskovou požiadavkou na akýkoľvek systém riadenia a kontroly. Zameriava sa na dôležité riziká, ktoré sa týkajú prekrývania funkcií riadenia a zmierňuje riziká podvodov. Oddelením funkcií sa zároveň znižuje výskyt chýb vzhľadom na skutočnosť, že v rámci daného postupu sa vykonávaniu alebo skúmaniu transakcií venuje viac ako jedna osoba, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť odhalenia chyby.

Kľúčovým prvkom je skutočnosť, že funkcie delegované na sprostredkovateľský orgán zo strany riadiaceho orgánu sú pridelené oddeleniam/útvaram v rámci mestského orgánu, ktoré priamo nesúvisia so zodpovednosťou príjemcu.

V riadne odôvodnených prípadoch, v ktorých by oddelenie funkcií v rámci rôznych oddelení/útvarov mestského orgánu nebolo primerané (vzhľadom na počet zamestnancov a objem spravovaných finančných prostriedkov), mali by sa prinajmenšom určiť osobitné osoby zodpovedné za povinnosti sprostredkovateľského orgánu a príjemcu. V tomto prípade vedúci mestského orgánu, ktorý vykonáva funkciu sprostredkovateľského orgánu, musí zabezpečiť zvýšenú úroveň dohľadu a hodnotenia kvality.

2.3. Integrované stratégie udržateľného mestského rozvoja

2.3.1. Integrované stratégie mestského rozvoja v kontexte článku 7 EFRR

V súlade s článkom 7 EFRR, by mali integrované stratégie mestského rozvoja zahŕňať vzájomne prepojené opatrenia zamerané na dosiahnutie trvalého zlepšenia hospodárskych, environmentálnych, klimatických, sociálnych a demografických podmienok v mestskej oblasti. Operácie podporované z EŠIF sa síce nemusia týkať všetkých týchto prvkov, no všetky uvedené aspekty sa musia zohľadniť v rámci širšej stratégie.

Pokiaľ ide o pojmy „previazaný“ alebo „prepojený“, poukazujú na to, že opatrenia by sa nemali navrhovať a financovať úplne izolovane, ale že by sa mali skôr vyvíjať v rámci širšej integrovanej stratégie s jasným cieľom vytvoriť ucelené a integrované riešenie problémov dotknutej mestskej oblasti (znevýhodnená mestská štvrť, mestská časť, celé mesto, metropolitná oblasť atď.). Hoci sa integrované opatrenia výrazne podporujú, nevyžaduje sa integrovanie individuálneho opatrenia.

2.3.2. Kľúčové zásady týkajúce sa integrovaných stratégií mestského rozvoja

Aj keď sa v nariadení podrobne nerozoberá obsah integrovaných stratégií mestského rozvoja, existujú určité kľúčové zásady, ktorých zohľadnenie sa odporúča.

Integrovaná stratégia mestského rozvoja by sa nemala vnímať ako administratívny úkon, ktorý musí mestský orgán splniť na to, aby sa kvalifikoval na udelenie finančných prostriedkov podľa článku 7 EFRR. Malo by ísť o komplexnú a vyvíjajúcu sa stratégiu, ktorá je pre mestský orgán skutočne užitočná a ktorá pomáha čeliť kľúčovým výzvam.

Mala by sa zakladať na skutočných potrebách rozvoja dotknutej oblasti vyplývajúcich z dôkladnej analýzy územných a demografických potrieb, v ktorej sa určujú:

výzvy;

silné stránky;

slabé stránky;

príležitosti (v konkrétnej oblasti a v súvislosti so širšou oblasťou);

stratégia rozvoja (orientačné činnosti, opatrenia, investície, operácie).

Mala by sa ňou stanoviť strednodobá/dlhodobá vízia, t. j. aspoň do roku 2020.

Mala by zahŕňať systém prepojených opatrení zameraných na dosiahnutie trvalého zlepšenia hospodárskych, environmentálnych, klimatických, sociálnych a demografických podmienok v mestskej oblasti. Zatiaľ čo opatrenia financované z EŠIF sa nemusia týkať všetkých týchto prvkov, všetky aspekty uvedené vyššie v texte sa musia zohľadniť v rámci širšej stratégie. Aj keď to nie je povinné, členské štáty by sa mali snažiť využívať ESF v súčinnosti s EFRR s cieľom podporiť opatrenia týkajúce sa zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začleňovania a inštitucionálnych kapacít, ktoré sa určujú a vykonávajú v rámci stratégie.

Vzhľadom na to, že nie každá operácia uskutočnená v mestskej oblasti bude financovaná v rámci udržateľného mestského rozvoja podľa článku 7 EFRR, stratégia by sa mala jasne odvolávať na iné významné investície (vrátane investícií financovaných z ESI) uskutočnených v dotknutej mestskej oblasti a stavať na týchto investíciách. V prípade akéhokoľvek investičného projektu financovaného z prostriedkov EÚ by sa teda malo usilovať o to, aby sa v ňom zohľadňovala integrovaná stratégia mestského rozvoja „článku 7“ a prepojenia s ňou. Komisia odporúča, aby sa zaviedli koordinačné mechanizmy medzi príslušnými riadiacimi orgánmi s cieľom zabezpečiť v dotknutých mestských oblastiach súčinnosť a koordináciu investícií, a to najmä tých, ktoré sú podporované z prostriedkov EÚ.

Stratégia by mala nadväzovať na celkové rozvojové ciele regiónu a členského štátu.

Mala by byť realistická z hľadiska kapacity na vykonávanie a mala by byť primeraná množstvu príslušných finančných prostriedkov.

Tie operácie, ktoré sa vykonávajú v rámci stratégie a ktoré sa majú financovať z prostriedkov EŠIF, musia byť prepojené s cieľmi programu, z ktorého pochádzajú finančné prostriedky. Ak sa v rámci integrovanej územnej investície využívajú finančné prostriedky z viacerých prioritných osí alebo programov, členský štát môže mať záujem o vyjadrenie cieľov integrovanej územnej investície prostredníctvom dodatočných ukazovateľov výsledkov, ktoré sa týkajú všetkých prispievajúcich priorit alebo programov.

Malo by z nej jasne vyplývať ako budú do vykonávania stratégie zapojení miestni obyvatelia, občianska spoločnosť či iné úrovne riadenia. Vytváranie stratégie by malo byť kolektívnym záväzkom, keďže metóda koprodukczie zvyšuje pravdepodobnosť integrovaného prístupu a šance na úspešné vykonávanie. Hoci sa pripúšťa, že metóda koprodukczie predstavuje výzvu a vyžaduje si dodatočné úsilie, v dlhodobom horizonte z nej bude mať mestský orgán prospech.

Ďalšie podrobnosti o možnom obsahu integrovanej stratégie mestského rozvoja sú stanovené v prílohe I.

2.3.3. *Technická pomoc pri vývoji stratégií alebo zmene existujúcich stratégií*

Vytvorenie integrovaných stratégií udržateľného mestského rozvoja sa môže financovať prostredníctvom technickej pomoci, ak je to naplánované v rámci príslušného programu. V prípade potreby sa následný vývoj a zmena tých častí stratégie, ktoré sú financované podľa článku 7 EFRR, môžu financovať prostredníctvom technickej pomoci alebo z konkrétnej mestskej prioritnej osi, konkrétneho mestského programu alebo investičných priorit prispievajúcich k integrovanej územnej investícii.

2.3.4. *Udržateľný mestský rozvoj podporovaný prostredníctvom finančných nástrojov*

Podpora udržateľného mestského rozvoja môže mať akúkoľvek formu podpory poskytovanej podľa článku 66 NSU. Jednou z týchto foriem sú finančné nástroje, ktoré by mohli byť obzvlášť vhodné v oblastiach ako rozvoj nehnuteľností, obnova opustených priemyselných pozemkov, investície do energetickej efektívnosti alebo mestská mobilita. V období rokov 2007 – 2013 jedenásť krajín vytvorilo fondy mestského rozvoja prostredníctvom iniciatívy JESSICA, pričom do mestských oblastí investovali 1,5 miliárd EUR.

Keďže delegovanie úloh týkajúcich sa minimálne výberu operácií v skutočnosti spočíva vo výbere jednotlivých mestských operácií, je nutné uplatniť správny prístup, keď sa podpora udržateľného mestského rozvoja podľa článku 7 EFRR poskytuje prostredníctvom finančných nástrojov.

V rámci finančných nástrojov sa individuálne investičné rozhodnutia o operáciách musia prijať na základe podnikateľských plánov, ktoré preukazujú finančnú životaschopnosť v súlade s trhovými normami. Takéto rozhodnutia prijímajú správcovia fondov (s jedinou výnimkou v článku 38 ods. 4 písm. c) NSU), konajúc v súlade s trhovými postupmi. Mestské orgány alebo akýkoľvek iný verejný investor vrátane riadiaceho orgánu sa nesmú zapájať do prijímania individuálnych investičných rozhodnutí. Ak sa však majú finančné nástroje používať v rámci kontextu článku 7 EFRR a prispievať k minimálnej požiadavke na úrovni 5 %, tieto mestské orgány musia byť zastúpené v orgánoch spravujúcich finančné nástroje, napríklad v dozornej alebo poradnej rade. Takáto požiadavka súvisiaca s individuálnymi investičnými rozhodnutiami sa zároveň potvrdzuje v rámci štátnej pomoci pre fondy mestského rozvoja v nariadení (EÚ) č. 651/2014.

2.4. Monitorovanie vykonávania a hodnotenie stratégie

2.4.1. *Monitorovací výbor*

Požiadavky týkajúce sa zloženia monitorovacieho výboru sú stanovené v článku 48 NSU. O jeho zložení rozhodne členský štát. Budú ho však tvoriť zástupcovia orgánov príslušných členských štátov, sprostredkovateľských orgánov a príslušných regionálnych a miestnych orgánov v súlade s jeho inštitucionálnym a právnym rámcom (článok 5 NSU). Výslovne sa uvádzajú príslušné mestské orgány a iné orgány verejnej správy.

2.4.2. *Monitorovanie*

Členský štát zavedie monitorovací systém, ktorý umožňuje vykazovanie údajov podľa programu, priority, osi, ako aj podľa fondu a kategórie intervencie (vrátane mechanizmov územnej realizácie a prípadne druhu územia). Na účely auditu to umožňuje oddeliť a vykázať výdavky týkajúce sa každej priority vrátane priorit prispievajúcich k integrovanej stratégii mestského rozvoja. Pokrok pri vykonávaní programu a plnení cieľov sa posudzuje na základe kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov (článok 27 ods. 4 NSU). Tvoria základ monitorovania, hodnotenia a skúmania výkonnosti a zahŕňajú finančné ukazovatele týkajúce sa pridelených výdavkov, ukazovateľov výstupov týkajúcich sa podporovaných operácií a ukazovateľov výsledkov týkajúcich sa príslušnej priority. Uvedené regulačné požiadavky sa uplatňujú aj na činnosti v oblasti udržateľného mestského rozvoja, ktoré sú podporované podľa článku 7 EFRR.

Členské štáty musia podávať správy o vykonávaní programu prostredníctvom výročných správ o vykonávaní (článok 50 NSU) vrátane udržateľného integrovaného mestského rozvoja. Okrem toho členské štáty v roku 2017 a 2019 poskytnú správu o pokroku (v súlade s článkom 52 písm. e) NSU) o vykonávaní partnerskej dohody. Tieto správy o pokroku zahŕňajú posúdenie uplatňovania integrovaného prístupu k územnému rozvoju vrátane udržateľného mestského rozvoja. Komisia preto vyzýva členské štáty, aby pravidelne monitorovali vykonávanie článku 7 EFRR v súvislosti s mestskými stratégiami v rámci monitorovacích výborov.

Do 31. decembra 2015 Komisia poskytne správu o využívaní udržateľného integrovaného mestského rozvoja v partnerských dohodách a programoch, a to v rámci podávania správ o výsledku rokovaní (článok 16 ods. 3 NSU).

Úsilie siete mestského rozvoja, prostredníctvom ktorej sa bude podporovať budovanie kapacít, vytváranie sietí a výmena skúseností na úrovni Únie medzi mestskými orgánmi zodpovednými za stratégie udržateľného mestského rozvoja, sa bude zameriavať na priebežné mapovanie vykonávania článku 7 EFRR.

2.4.3. Hodnotenie

V rámci hodnotenia počas programového obdobia (článok 56 NSU) sa od členských štátov vyžaduje, aby aspoň raz za programové obdobie posúdili, ako podpora z fondov prispela k napĺňaniu cieľov každej priority. Takéto hodnotenia by mali byť založené na pláne hodnotenia (článok 56 ods. 1 NSU), ktorý má nadväzovať na ciele a plánované činnosti, ako je stanovené v programe, prioritě alebo integrovanej územnej investícii, prostredníctvom ktorých sa realizuje udržateľný mestský rozvoj.

V prípade integrovanej stratégie mestského rozvoja, v rámci ktorej sa využívajú finančné prostriedky z rôznych priorít alebo programov, Komisia dôrazne odporúča, aby sa zahrnuli dodatočné hodnotiace otázky alebo aby sa vykonali dodatočné hodnotenia s cieľom posúdiť, či stratégia celkovo prispieva k dosahovaniu cieľov v oblasti mestského rozvoja.

PRÍLOHA I – NAVRHOVANÉ ZLOŽKY INTEGROVANEJ STRATÉGIE MESTSKÉHO ROZVOJA

V rámci programu URBACT <http://urbact.eu/> sa vynaložilo výrazné úsilie na rozvoj integrovaného prístupu a systemizáciu požadovaných zložiek integrovaných miestnych akčných plánov a stratégií. Nižšie uvedený zoznam, v ktorom sú zahrnuté navrhované zložky integrovanej stratégie mestského rozvoja, vychádza zo zoznamu obsiahnutého v súbore nástrojov miestnej podpornej skupiny URBACT. Spôsob prezentácie týchto zložiek samozrejme závisí od miestnej situácie.

a) Prehľad súvislostí v oblasti mestského rozvoja a vymedzenie hlavných problémov a politických výziev

Možný obsah:

- Štatistické údaje vrátane dôkazov s odkazmi na preukázanie a vymedzenie mestského kontextu a výziev (s jasným odkazom na päť výziev podľa článku 7 EFRR), napríklad:

štatistické a demografické údaje o obyvateľstve;

štatistické údaje o nezamestnanosti a zamestnanosti;

údaje o zložení priemyslu/zamestnanosti;

zhrnutie príslušných programov (EFRR a ESF), ktoré sa vzťahujú na mesto.

- Odporúča sa aj opis súčasného stavu v súvislosti s piatimi výzvami (v oblasti hospodárstva, životného prostredia, klímy, sociálnych záležitostí a demografie), ktoré sú konkrétne určené v článku 7 EFRR, napríklad:

zhrnutie inštitucionálneho kontextu – úlohy a zodpovednosť rôznych orgánov;

zhrnutie existujúcich stratégií a politík týkajúcich sa tejto oblasti (miestnych, regionálnych a vnútroštátnych);

údaje vyplývajúce zo základného výskumu/širšej analýzy SWOT;

prezentácia a analýza problémov a možných riešení.

b) Stanovenie zamerania a cieľov

Možný obsah:

- opis zamerania stratégie a analýzy dôvodov vedúcich k danému výberu;
- zhrnutie hlavných aspirácií na realizáciu stratégie;
- prezentácia strategického cieľa alebo vízie;
- zoznam celkových priorít akčného plánu; a
- zoznam kľúčových cieľov – čo chcete dosiahnuť – uistite sa, že tieto ciele sú konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené (SMART).

c) Činnosti/harmonogram

Možný obsah:

- rozdelenie orientačných činností/opatrení/operácií, ktoré sa navrhnu a uskutočnia s cieľom pomôcť vám splniť tieto ciele a dosiahnuť výsledky (pokiaľ ide o prezentáciu, môžete sa rozhodnúť a spojiť rôzne činnosti s rôznymi cieľmi);
- informácie o tom, kedy sa budú tieto činnosti realizovať;
- Ganttové diagramy zobrazujúce činnosti a časový plán.

d) Systémy financovania

Možný obsah:

- zhrnutie zdrojov, ktoré budú potrebné na uskutočnenie uvedených plánov;
- zhrnutie možných zdrojov financovania (vrátane, ale nie výlučne EFRR a ESF);
- prezentácia toho, ako tieto činnosti súvisia s programami na obdobie 2014 –2020 (a aj s inými európskymi iniciatívami ako Horizont 2020).

e) Realizačný rámec

Možný obsah:

- informácie o tom, kto bude uskutočňovať činnosti – úlohy a zodpovednosť zainteresovaných strán;
- informácie o riadení;
- zhrnutie ukazovateľov, ktoré sa použijú na monitorovanie pokroku.

f) Analýza rizík

Možný obsah:

- opis druhov rizík (napr. operačné, finančné, právne, technické riziká alebo aj riziká týkajúce sa personálu, správania sa);
- kategorizácia na nízke, stredné alebo vysoké riziko;
- prehľad krokov, ktoré by sa mohli prijať na zmiernenie pravdepodobnosti a vplyvu.

PRÍLOHA II – NAVRHOVANÝ VZOR PÍSOMNÉHO ZÁZNAMU DOJEDNANÍ MEDZI RIADIACIM ORGÁNOM A MESTSKÝM ORGÁNOM

Dojednania medzi mestským orgánom XY a riadiacim orgánom týkajúce sa výberu operácií

1. Mestský orgán XY v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu vykonáva výber operácií s cieľom realizovať svoju integrovanú stratégiu mestského rozvoja.
2. Mestský orgán XY preto pôsobí podľa článku 7 EFRR a článku 123 ods. 6 NSU ako sprostredkovateľský orgán riadiaceho orgánu na účely výberu operácií. Riadiaci orgán overil kapacity sprostredkovateľského orgánu na vykonávanie delegovaných úloh.
3. Metodiku a kritériá výberu operácií schvaľuje monitorovací výbor.
4. Riadiaci orgán potvrdzuje, že integrovaná stratégia mestského rozvoja daného mestského orgánu XY nadväzuje na prioritnú os XY programu. Riadiaci orgán a mestský orgán XY sa dohodnú na vhodných postupoch podávania správ s cieľom monitorovať priebežný prínos stratégie k vykonávaniu príslušného programu.
5. Toto sú úlohy orgánu súvisiace s výberom operácií:

(Ako sa uvádza v oddiele 2.2.1 usmernení, v záujme výberu operácií by mal mať mestský orgán k dispozícii všetky potrebné prvky, aby mohol prijať informované rozhodnutie. Mal by byť najmä informovaný o tom, či je operácia oprávnená na podporu, či je v súlade s uplatniteľným právom a či má administratívnu, finančnú a operačnú kapacitu potrebnú na splnenie podmienok na získanie podpory. V prípade, že mestský orgán nemá dostatočné odborné znalosti na vykonávanie týchto overení, môže ich vykonať riadiaci orgán. Výsledky by sa mali následne poskytnúť mestskému orgánu. V každom prípade by však mala úloha spočívajúca v uplatňovaní dohodnutých výberových postupov a kritérií, ktoré podliehajú konečnej kontrole oprávnenosti, prináležať mestskému orgánu).
6. Riadiaci orgán si ponecháva právo pred schválením operácií vykonať konečné overenie ich oprávnenosti, pričom sa uistí, že výberové postupy a kritériá boli správne uplatnené.
7. V prípade, že mestský orgán je prijímateľom operácie, mestský orgán zabezpečí riadne oddelenie funkcií s cieľom zabrániť možnému konfliktu záujmov. Zavedú sa vhodné postupy.
8. Postupy a výsledky súvisiace s výberom operácií zdokumentuje mestský orgán a dokumenty sa uchovávajú v súlade s náležitým harmonogramom operácií financovaných z EFRR. Riadiaci orgán, orgán auditu, Európska komisia a Európsky dvor audítorov majú právo vykonať audit týkajúci sa výberu.
9. Riadiaci orgán a mestský orgán XY schvália orientačný rozpočet na podporu stratégie. Financovanie však nebude automaticky zaručené pre tie operácie, ktoré vybral mestský orgán, keďže musia byť v súlade s regulačnými požiadavkami a zároveň sú závislé aj od dostupnosti finančných prostriedkov.